

biblioteca rao

MARKUS ZUSAK

Hoțul de cărți

Cu ilustrații de
TRUDY WHITE

Traducere din limba engleză
ADELINA VASILIU

editura rao

Descrierea CIP poate fi consultată pe pagina de internet
a Bibliotecii Naționale a României

Editura RAO
Str. Bârgăului nr. 9-11, sect. 1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

MARKUS ZUSAK
The Book Thief
Copyright text © Markus Zusak, 2005
Copyright ilustrații © Trudy White, 2005
Toate drepturile rezervate

© Editura RAO, 2014
pentru versiunea în limba română

2014

ISBN 978-606-609-613-3

Pentru Elisabeth și Helmut Zusak,
cu dragoste și admirație

MULȚUMIRI

Aș dori să încep prin a le mulțumi Annei McFarlane (o persoană pe cât de caldă, pe atât de informată) și lui Erin Clarke (pentru puterea de anticipație, amabilitate și pentru că a avut mereu sfatul potrivit la momentul potrivit). De asemenea, mulțumiri speciale trebuie adresate lui Bri Tunnicliffe pentru că m-a suportat și a încercat să creadă în datele promise de mine pentru predarea rescrierilor.

Îi sunt îndatorat lui Trudy White pentru grația și talentul ei. Este o onoare să am operele sale de artă în aceste pagini.

Cartea nu ar fi fost posibilă fără Cate Paterson, Nikki Christer, Jo Jarrah, Anyez Lindop, Jane Novak, Fiona Inglis și Catherine Daryton. Vă mulțumesc că ați contribuit cu timpul vostru valoros pentru această poveste și pentru mine. Apreciez asta mai mult decât pot exprima în cuvinte.

Mulțumiri și pentru Sydney Jewish Museum, Australian War Memorial, lui Doris Seider de la Jewish Museum din München, lui Andreus Heusler de la München City Archive și Rebeccăi Biehler (pentru informația despre obiceiurile sezoniere ale merilor).

Le sunt recunoscător Dominikăi Zusak, lui Kinga Kovacs și lui Andrew Janson pentru discuțiile încurajatoare și pentru răbdare.

În final, mulțumiri speciale Lisei și lui Helmut Zusak – pentru poveștile care ni se par incredibile, pentru râsete și pentru că mi-au arătat o altă latură.

Markus

PROLOG

UN LANȚ MUNTOS DE DĂRĂMĂTURI

în care naratoarea se prezintă:

pe ea însăși, culorile
și pe hoțul de cărți

MOARTE ȘI CIOCOLATĂ

Mai întâi, culorile.
Apoi, oamenii.
Așa văd lucrurile de obicei.
Sau cel puțin așa încerc.

☞ **UITE UN MIC ADEVĂR:** ☞
Vei muri.

Încerc, cu toată onestitatea, să fiu veselă cu privire la acest subiect, deși majoritatea oamenilor sunt stânjeniți să creadă în mine, în ciuda protestelor mele. Vă rog, aveți încredere în mine! Cu siguranță, *pot* fi veselă. Pot fi amabilă. Agreabilă. Afabilă. Și astea-s doar cele cu litera *a*. Doar nu mă ruga să fiu drăguță. Drăguță nu are nimic de-a face cu mine.

REAȚIE LA ADEVĂRUL MAI SUS MENȚIONAT**Vă îngrijorează?****Insist să nu vă fie teamă.****Sunt dreaptă mai presus de toate.**

Desigur, o prezentare.

Un început.

Unde îmi sunt manierele?

Aș putea să mă prezint cum se cuvine, dar nu este cu adevărat necesar. Mă veți cunoaște îndeajuns de bine și destul de curând, în funcție de o diversitate de variabile. Este suficient să spun că, într-un anumit moment, voi sta deasupra voastră, pe cât de blând cu putință. Sufletele voastre vor fi în brațele mele. O culoare va fi atârnată pe umărul meu. Vă voi purta departe, ușurel.

În acel moment, veți zăcea acolo (rar găsesc oameni în picioare). Veți fi înveliți de propriile trupuri. Ar putea avea loc o descoperire; un țipăt va rămâne în aer răsunând. Singurul sunet pe care îl voi auzi după aceea va fi propria respirație și sunetele mirosului și ale pașilor mei.

Întrebarea este: ce culoare va avea totul în clipa când voi veni după voi? Ce va zice cerul?

Personal, îmi place cerul ciocolatiu. Ciocolată amară, amară. Oamenii spun că mi se potrivește. Totuși, încerc să mă bucur de fiecare culoare pe care o văd – de întregul spectru. Un miliard de arome, nici una dintre ele la fel, și un cer pe care să îl savurez încet. Alină stresul. Mă ajută să mă relaxez.

O MICĂ TEORIE

Oamenii observă culorile unei zile numai la sfârșit și la început, dar pentru mine este destul de clar că ea combină o multitudine de nuanțe și tonuri, cu fiecare moment care trece. O singură oră poate consta în mii de culori diferite. Galbenuri ceruite, nuanțe de albastru pătate pe nori. Întunecimi de nepătruns. În domeniul meu, mi se pare important să le observ.

Așa cum am amintit deja, singura mea consolare este distracția. Mă țin să nu înnebunesc. Mă ajută să rezist, având în vedere perioada de când practic această slujbă. Problema este: cine mi-ar putea lua locul vreodată? Cine ar putea interveni, în timp ce eu iau o pauză într-o destinație de vacanță cu iz de stațiune oarecare, fie că e tropicală sau potrivită pentru o excursie la schi? Bineînțeles, răspunsul este: nimeni – ceea ce m-a obligat să fac din distracție vacanță. Nu mai e nevoie să zic că merg în vacanță treptat. În culori.

Totuși, ai putea întreba: de ce are nevoie de o vacanță? De la ce trebuie ea să-și distragă atenția?

Ceea ce mă aduce la următorul punct.

Este vorba despre oameni.

Supraviețuitorii.

Ei sunt cei la care nu pot suporta să mă uit, deși, în multe ocazii, nu reușesc. Caut intenționat culorile pentru a-mi abate atenția de la ei, dar îi observ câteodată pe cei rămași în urmă fărâmițându-se prin mozaicul conștientizării, disperării și surprizei. Ei au inimi străpunse. Au plămânii frânți.

Ceea ce, la rândul său, mă aduce la subiectul despre care vă povestesc în această seară sau astăzi, sau în orice oră ori culoare. Este povestea unuia dintre acei supraviețuitori eterni – un expert în a fi lăsat în urmă.

De fapt, este o povestioară, printre altele, despre:

- o fată
- niște cuvinte
- un acordeonist
- niște nemți fanatici
- un boxer evreu
- și destul de multe furtișaguri.

L-am văzut pe hoțul de cărți de trei ori.

DINCOLO DE CALEA FERATĂ

Sus este ceva alb. Un alb care orbește.

Cel mai probabil, unii dintre voi se gândesc că albul nu este cu adevărat o culoare și tot felul de prostii învechite de genul ăsta. Ei bine, eu vă spun că este. Albul este fără îndoială o culoare și, după părerea mea, nu vreți să ne certăm.

UN ANUNȚ LINIȘTITOR

Vă rog, fiți calmi, în ciuda amenințării precedente.

Numai gura e de mine...

Nu sunt violentă. Nu sunt răzbunătoare.

Sunt doar un rezultat.

Da, era alb.

Era de parcă tot globul fusese acoperit cu zăpadă. Ca și cum era tras pe deasupra, cum tragi pe tine o bluză. Lângă linia de cale ferată, se vedeau urme de pași adânci până la fluierul piciorului. Copacii erau acoperiți cu pături de gheață.

După cum vă așteptați, cineva murise.

Nu l-au putut lăsa pe jos. În acel moment, nu era o problemă așa de mare, dar, foarte curând, calea ferată ar fi fost curățată și trenul ar fi trebuit să circule.

Erau doi controlori.

Erau o mamă și fiica sa.

Un cadavru.

Mama, fiica și cadavrul rămaseră neclintiți și tăcuți.

– Ei, ce altceva mai vrei să fac?

Controlorii erau unul înalt, celălalt – scund. Omul înalt vorbea mereu primul, deși nu el era șeful. Se uită la cel mai mic și mai rotofei. La cel cu fața roșie și transpirată.

– Ei, veni răspunsul, nu-i putem lăsa așa, nu?

Cel înalt își pierdu răbdarea.

– De ce nu?

Cel mai mic aproape că explodează. Se uită în sus, spre bărbia celui înalt și strigă:

– *Spinnst du?* Ești prost? Dezgustul de pe obrajii săi devenea din ce în ce mai vizibil. Pielea i se întinse. Haide, zise el târându-se prin zăpadă. Îi vom căra pe toți trei apoi dacă trebuie. Vom anunța la următorul popas.

Cât despre mine, deja făcusem greșelile cele mai elementare. Nu vă pot explica profunzimea dezamăgirii de sine. La început, făcusem totul cum trebuie:

Am studiat cerul alb, orbitor, de la fereastra trenului în mișcare. Practic *l-am inhalat*, dar am ezitat totuși. Am cedat, am devenit interesată. De față. Curiozitatea a câștigat și m-am mulțumit să stau cât de mult îmi permitea programul pe care-l aveam, și am privit.

Douăzeci și trei de minute mai târziu, atunci când trenul s-a oprit, am coborât cu ei.

Un sufletel era în brațele mele.

Am rămas puțin în dreapta lor.

Dinamica pereche de controlori de tren își croi drum înapoi la mamă, fată și micul cadavru. Îmi amintesc limpede că respirația mea era zgomotoasă în acea zi. Mă mir că bărbații nu m-au observat. Lumea întregă era încovoiată sub greutatea zăpezii.

Poate zece metri la stânga, fata palidă și înfometată stătea în picioare, copleșită de ger.

Gura îi tremura.

Brațele reci erau încrucișate.

Pe chipul hoțului de cărți erau lacrimi înghețate.

ECLIPSA

A urmat un semn negru, pentru a înfățișa extremele nestatorniciei mele, dacă vreți. Era cel mai întunecat moment dinaintea zorilor.

De această dată, venisem după un om probabil în vârstă de douăzeci și patru de ani. Era un lucru frumos într-un anumit fel. Avionul încă tușea. Din ambii plămâni ieșea fum.

Când s-a prăbușit, a făcut trei crăpături adânci în pământ. Aripile sale erau brațe tăiate. S-a terminat cu fâlăit. Cel puțin, pentru această păsăruică metalică.

CÂTEVA ALTE MICI ADEVĂRURI

Câteodată, sosesc prea devreme.

Mă grăbesc

**și unii oameni se agață mai mult
de viață decât era de așteptat.**

După câteva minute, fumul s-a dispersat. Nu mai rămăsese nimic de dat.

Un băiat ajunsese primul, cu respirația tăiată și având ceva ce semăna cu o trusă de scule. Foarte tulburat, se apropie de carlingă și îl privi pe pilot, controlând dacă este în viață, moment la care încă era. Hoțul de cărți ajunsese aproximativ treizeci de secunde mai târziu.

Trecuseră ani, dar am recunoscut-o.

Răsuflla cu greu.

Din trusa de scule, înainte de toate, băiatul scoase un ursuleț de pluș.

Întinse mâna prin geamul spart și îl puse pe pieptul pilotului. Ursulețul zâmbitor stătea înghesuit pe trupul distrus și plin de sânge al bărbatului. Câteva minute mai târziu, mi-am făcut treaba. Era timpul.

Am intrat, i-am desprins sufletul și l-am purtat ușor afară.

Tot ce rămăsese era trupul, mirosul vag al fumului și ursulețul zâmbitor.

Desigur, lucrurile se schimbă atunci când mulțimea începu să se îngrămădească. Orizontul începea să capete culoarea cărbunelui. Din întunecimea de sus nu mai rămăsese decât o mângălitură care dispărea rapid.

Prin comparație, omul era de culoarea osului. Piele de culoarea unui schelet. O uniformă mototolită. Ochii lui erau reci și maronii – ca petele de cafea – și ultima mângăleală de sus alcătui ceea ce mie mi se păru o formă ciudată, dar familiară. Un semn.

Mulțimea făcu ceea ce fac mulțimile.

În timp ce îmi croiam drum printre oameni, am observat că fiecare încerca să nu tulbure liniștea. Era un amestec de mișcări sacadate din mâini, propoziții șoptite și gesturi stânjenite.

Când m-am uitat înapoi la avion, gura deschisă a pilotului parcă zâmbea.

O ultimă glumă murdară.

O altă ironie omenească.

Rămase înfășurat în uniformă, iar lumina de un cenușiu tot mai albicios se lupta cu cerul. Așa cum s-a întâmplat cu mulți alții, când mi-am început călătoria departe, o umbră trecătoare apărură din nou, momentul final al unei eclipse – recunoașterea unui alt suflet plecat.

Vedeți, eu, doar pentru un moment, în ciuda tuturor culorilor care ating și se agață de ceea ce văd în lume, când un om moare zăresc adesea cu coada ochiului o eclipsă.

Am văzut milioane.

Am văzut mai multe eclipse decât îmi pot aminti.

STEAGUL

Ultima oară când am văzut-o, era roșu. Cerul era ca o supă, fierbând și agitându-se. Pe alocuri era ars. Firimituri negre și piper erau împrăștiate prin roșeață.

Mai devreme, câțiva copii jucaseră șotronul acolo, pe strada care arăta ca o pagină pătată de ulei. Când am ajuns, încă se auzeau ecouri. Bătăi de picioare în stradă. Copii râzând și zâmbetele ca sarea, dar dezintegrându-se rapid.

Apoi, bombe.

De data aceasta, totul se întâmplase prea târziu.

Sirenele. Țipetele nebune la radio. Totul prea târziu.

În numai câteva minute, mormane de beton și pământ erau învălmășite. Străzile arătau ca niște vene sparte. Sângele a curs în șuvoaie până când s-a uscat pe stradă, iar trupurile au rămas acolo, ca lemnele după viitură.

Erau încliați de pământ, până la ultimul. Un pachet de suflète.

Ce este destinul?

Nenoroc?

Să fie asta ceea ce i-a lipit de pământ în acest mod?

Bineînțeles că nu.

Haideți să nu fim proști!

Probabil, a fost vorba de bombele inevitabile, aruncate de oamenii care se ascund în nori.

Câteva ore, cerul rămase de un roșu devastator, ceva gătit la cuptor. Orașelul german fusese azvârlit în toate părțile încă o dată. Fulgi de cenușă cădeau atât de *frumos și violet*, încât ai fi fost tentat să întinzi limba să-i prinzi, să-i guști. Numai că ți-ar fi pârjolit buzele. Ți-ar fi ars gura.

În mod clar, o văd.

Tocmai voiam să plec, când am găsit-o. Stătea îngenuncheată acolo.

Un munte de dărâmături era scris, proiectat și ridicat în jurul ei. Ținea strâns cartea.

Pe lângă toate celelalte, hoțul de cărți își dorea cu disperare să se întoarcă în pivniță, să scrie sau să-și citească povestea pentru o ultimă dată. Pricep, văd asta atât de evident pe chipul ei. Murea după asta – după siguranță și sentimentul de acasă –, dar nu se putea mișca. Nici pivnița nu mai exista. Era parte din peisajul ciopârțit.

Vă rog din nou, aveți încredere în mine.

Voiam să mă opresc. Să mă ghemuiesc.

Voiam să spun:

„Îmi pare rău, copilă.“

Dar nu este permis.

Nu m-am ghemuit la pământ. Nu am vorbit.

În loc de asta, am privit-o puțin. Când s-a putut mișca, am urmărit-o.

A scăpat cartea.

A îngenuncheat.

Hoțul de cărți a urlat.

Cartea ei a fost călcată de mai multe ori în picioare după ce a început curățarea și, cu toate că s-au dat ordine să se înlăture doar bucățile de beton, obiectul cel mai de preț al fetei a fost aruncat în camionul cu gunoi, moment în care m-am văzut obligată să intervin. M-am urcat și am luat-o în mână, fără să-mi dau seama că îi voi citi povestea de sute de ori de-a lungul anilor, în călătoriile mele. Voi privi locurile unde ne vom intersecta și mă voi minuna de ce va vedea fata și de cum va supraviețui. Asta este tot ce pot face – să o privesc cum intră în rând cu toate lucrurile la care asistasem în acea perioadă.

Când mi-o amintesc, văd o lungă listă de culori, dar rezonez cel mai mult cu cele trei în care am văzut-o în carne și oase. Câteodată, reușesc să plutesc sus, departe de acele trei momente.

Atunci le văd alcătuindu-se.

CULORILE

ROȘU: ALB: NEGRU:

Cad una peste alta. Semnul negru mângălit pe rotundul alb orbitor, pe roșul gros ca o supă.

Da, câte ceva îmi amintește adesea de ea și într-unul dintre nenumăratele mele portofele, i-am păstrat povestea pentru a o spune și altora. Este una dintre nenumăratele pe care le port, fiecare în parte extraordinară. Fiecare fiind o încercare – o uriașă încercare riscantă – de a dovedi că voi și existența voastră umană meritați.

Aici este. Una din câteva.

Hoțul de cărți.

Dacă aveți dispoziție, veniți cu mine. Vă voi spune o poveste.

Vă voi arăta ceva.

PARTEA ÎNTÂI

MANUALUL GROPARULUI

în rolurile principale:

strada himmel – arta *saumensching* –
o femeie cu pumnul de fier – o încercare de sărut –
jesse owens – șmirghel – un campion la categoria grea – și
mama tuturor *watschen*-urilor

SOSIREA PE STRADA HIMMEL

Acea ultimă dată.

Cerul acela roșu...

Cum ajunge un hoț de cărți să îngenuncheze și să urle lângă un ridicol, unsuros și ars morman de moloz făcut de om?

Cu ani în urmă, începutul fusese cu zăpadă.

Era timpul. Pentru unul.

UN MOMENT DEOSEBIT DE TRAGIC

Un tren mergea repede.

Era plin de oameni.

Un băiat de șase ani a murit

în al treilea vagon.

Fata, care era hoț de cărți, și fratele ei călătoreau spre München, unde urmau să fie încredințați unor părinți sociali. Acum știm, desigur, că băiatul nu a mai ajuns.

CUM S-A ÎNTÂMPLAT

A fost o criză puternică
de tuse.

Aproape o criză *inspirată*
și puțin după aceea – nimic.

După ce a terminat de tușit, nu a mai rămas nimic, decât nimicnicia vieții care se îndepărta cu șovăială sau cu o convulsie aproape tăcută. Apoi, ceva năprasnic și-a găsit calea spre buzele sale de un cafeniu ruginit și care se cojeau ca vopseaua veche. Într-o nevoie disperată de refacere.

Mama lor dormea.

Am intrat în tren.

Picioarele mele au pășit pe culoarul aglomerat și palma mea a ajuns peste gura lui într-o clipită.

Nimeni nu a observat.

Trenul gonea mai departe.

Doar fata a băgat de seamă.

Înainte de a se trezi, hoțul de cărți îl visase pe Führer, pe Adolf Hitler. În vis, asista la o adunare la care el vorbea, uitându-se la partea de culoarea scheletului a părului său și la pătratul perfect al mustății sale. Asculta satisfăcută torentul de cuvinte care i se revărsa din gură. Cuvintele sale străluceau în lumină. Într-un moment mai liniștit, chiar se aplecă și îi zâmbi. Ea îi surâse la rândul-i și zise:

– *Guten Tag, Herr Führer. Wie geht's dir heut?*¹

Nu învățase prea bine să vorbească, nici să citească, pentru că nu mersese prea des la școală. Va afla motivul la timpul cuvenit.

Se trezi chiar atunci când Führerul era pe cale să-i răspundă.

Era ianuarie 1939. Avea nouă ani și urma să împlinească zece.

¹ Bună ziua, domnule Führer, cum vă merge astăzi? (în lb. germană, în original)

Fratele ei era mort.

Un ochi se deschise.

Unul încă visa.

Ar fi fost mai bun un vis întreg, dar nu am deloc control asupra acestor lucruri.

Cel de-al doilea ochi se deschise brusc și mă surprinse, fără îndoială. A fost exact când am îngenuncheat și i-am extras sufletul, ținându-l fără vlagă în brațele mele umflate. Se încălzi curând după aceea, dar, când l-am ridicat, spiritul băiatului era moale și rece ca înghețata. A început să se topească în mâinile mele. Apoi, să se încălzească. Să se vindece.

Mișcările lui Liesel Meminger erau îngreunate de amortăală, iar gânduri neclare o năpădeau. „*Es stimmt nicht*. Așa ceva nu se întâmplă. Așa ceva nu se întâmplă.“

Și zgâlțâitul.

De ce îi zgâlțâie mereu?

Da, știu, știu. Presupun că are de-a face cu instinctul. De a nega adevărul. În acea clipă, inima ei bătea haotic și era fierbinte, și zgomotoasă, atât de zgomotoasă!

În mod stupid, am rămas. Am privit.

A urmat mama ei.

S-a trezit cu aceeași smucitură violentă.

Dacă nu puteți să vă imaginați, gândiți-vă la o tăcere stângace. La bucați și bucațele de disperare care plutesc. Și la a te îneca în tren.

Căzuse din plin zăpadă, iar trenul spre München a fost obligat să se oprească din cauza unor probleme la calea ferată. O femeie jelea. O față stătea amorțită lângă ea.

Panicată, mama deschise ușa.

Ținând în brațe micul trup, coborî în zăpadă.

Ce altceva putea face fata decât să o urmeze?

După cum ați aflat, doi controlori au ieșit de asemenea din tren. Au discutat și s-au certat cu privire la ce trebuiau să facă. Situația era cel puțin dezagreabilă. În cele din urmă, au hotărât că toți trei ar trebui duși în următoarea localitate și lăsați acolo pentru a-și rezolva lucrurile.

De data aceasta, trenul merse fără vlagă prin țara înzăpezită.

Șchiopăta și se oprea.

Pășiră pe peron, corpul fiind în brațele mamei fetei.

Se opriră.

Trupul băiatului devenea greu.

Liesel nu avea idee unde se afla. Totul era alb și, în timp ce zăboveau în gară, nu putea decât să privească lung literele șterse ale panoului din fața sa. Pentru Liesel, orașul era lipsit de nume și acolo fratele ei, Werner, a fost înmormântat două zile mai târziu. Martori au fost un preot și doi gropari care dârdăiau.

O OBSERVAȚIE

O pereche de controlori.

O pereche de gropari.

Când a trebuit, unul dintre ei a decis.

Celălalt a făcut cum i s-a spus.

Întrebarea este:

și dacă *celălalt* sunt, de fapt, mult mai mulți?

Greșeli, greșeli, câteodată numai de asta sunt în stare.

Timp de două zile, mi-am văzut de treabă. Am călătorit pe tot globul, ca de obicei, predând suflete pe banda rulantă a eternității. Le-am privit rostogolindu-se pasive. M-am avertizat de mai multe ori că ar trebui să păstrez distanța față de

în mormântarea fratelui lui Liesel Meminger. Nu am ținut seama de propriul sfat.

În vreme ce mă apropiam, de la kilometri depărtare, puteam deja vedea un mic grup de oameni stând impasibili în pustietatea înzăpezită. Cimitirul m-a primit ca pe o prietenă și în curând eram cu ei. Mi-am aplecat capul.

Stând în stânga lui Liesel, groparii își frecau mâinile și bombăneau despre zăpadă și despre condițiile în care trebuia să sape. „E atât de greu să zdrobești gheața“, și așa mai departe. Unul dintre ei nu putea avea mai mult de paisprezece ani. Un ucenic. Când se îndepărtară, o carte neagră căzu inofensivă din buzunarul hainei, fără știrea lui. Probabil că făcuse vreo douăzeci de pași.

Câteva minute mai târziu, mama lui Liesel plecă însoțită de preot. Îi mulțumea pentru ceremonie.

Însă fata rămase.

Genunchii ei se cufundară în pământ. Momentul ei sosise. Încă nevenindu-i să creadă, începu să sape. Nu putea fi mort. Nu putea fi mort. Nu putea...

În doar câteva secunde, zăpada îi era încrustată în piele.

Sângele înghețat era crăpat de-a lungul mâinilor ei.

Undeva în toată zăpada, putea să-și vadă inima frântă în două. Fiecare jumătate strălucea și bătea sub tot acel alb. Abia atunci când simți o mână osoasă pe umăr, își dădu seama că mama se întorsese după ea. Era târâtă. Un țipăt cald îi umplu gâtul.

POATE, O PRIVELIȘTE NEÎNSEMNATĂ,

DOUĂZECI DE METRI MAI DEPARTE

Când se termină cu târâtul, mama

și fata se opriră și traseră aer în piept.

Ceva negru și dreptunghiular era adăpostit în zăpadă.

Numai fata îl văzu.

Se aplecă și îl ridică,

și îl ținu cu hotărâre între degete.

Cartea avea litere argintii.

Se țineau de mână.

Își luară un ultim rămas-bun scăldat în lacrimi și se întoarseră și plecară uitându-se înapoi de mai multe ori.

Cât despre mine, am mai stat preț de câteva minute.

Am făcut cu mâna.

Nimeni nu mi-a răspuns.

Mama și fiica au părăsit cimitirul și s-au îndreptat spre următorul tren către München.

Amândouă erau slabe și palide.

Amândouă aveau răni pe buze.

Liesel a remarcat asta în geamul murdar și încețoșat al trenului atunci când se urcară, chiar înainte de amiază. După cum a scris chiar hoțul de cărți, călătoria a continuat ca și cum *nimic* nu s-ar fi întâmplat.

Când trenul opri la Bahnhof, în München, pasagerii se revărsară ca dintr-un ambalaj rupt. Erau oameni de toate condițiile sociale, dar, dintre ei, cel mai ușor de recunoscut erau cei săraci. Oamenii nevoiași mereu încearcă să se miște, ca și cum un loc nou i-ar putea ajuta. Ei ignoră faptul că o nouă versiune a vechii probleme îi va aștepta la capătul călătoriei – ruda pe care te ferești să o săruți.

Cred că mama ei știa asta prea bine. Nu își ducea copiii în înalta societate din München, dar se pare că fusese găsită o familie adoptivă,

și în lipsă de altceva, noua familie putea măcar să-i hrănească pe fată și pe băiat puțin mai bine și să-i educe cum se cuvine.

Băiatul.

Liesel era sigură că mama îi purta amintirea atârnată peste umăr. Ea îl scăpase. Ea îi văzuse picioarele și trupul izbînd peronul.

Cum de putea să meargă?

Cum de putea să se miște?

Acesta este genul de lucruri pe care nu le voi cunoaște niciodată sau înțelege: de ce sunt oamenii capabili.

Îl ridică și continuă să meargă, cu fata agățată într-o parte.

Se întâlnește cu autoritățile și întrebări despre întârziere și despre băiat au făcut să li se ridice capetele vulnerabile. Liesel rămase în colțul biroului mic și prăfuit, în timp ce mama ei stătea pe un scaun, cu gândurile ei încleștate.

Urmă haosul de rămas-bun.

Fata își îngropă capul în unduirile de lână ale paltonului mamei sale. Și apoi a fost târâtă din nou.

La distanță bunicică de periferia Münchenului se afla un orașel numit Molching, supranumit, de cei ca tine și ca mine, Molking. O duceau acolo, pe o stradă numită Himmel.

O TRADUCERE

Himmel = Rai

Oricine ar fi fost cel care a numit strada Himmel, cu siguranță avea un simț zdravăn al ironiei. Nu că ar fi fost iadul pe pământ. Dar era al naibii de cert că nici raiul pe pământ nu era.

Cu toate acestea, părinții sociali ai lui Liesel așteptau.

Hubermannii.

Așteptaseră o fată și un băiat și urma să fie plătiți cu o mică alocație pentru că îi îngrijeau. Nimeni nu voia să fie cel care îi va spune Rosei Hubermann că băiatul nu supraviețuise călătoriei. De fapt, nimeni nu voia să îi zică nimic niciodată. Nu avea un caracter de invidiat, deși avusese rezultate bune cu copiii adoptați în trecut. Aparent, îi îndreptase pe câțiva.

Pentru Liesel, plimbarea cu mașina era ceva nou.

Nu mai fusese niciodată în vreuna.

Avea un nod în stomac și speranța că se rătăciseră sau se răzgândiseră. Dincolo de toate, gândurile ei se întorceau întruna la mama ei, înapoi la Bahnhof, la momentele de dinaintea plecării. Tremurând. Făcută ghem în haina inutilă. Își rosese unghiile așteptând trenul. Peronul era lung și incomod – o fâșie de ciment rece. Oare mama ei va fi atentă să zărească mormântul fiului ei în timpul călătoriei de întoarcere? Sau va dormi prea adânc?

Mașina înainta, în vreme ce Liesel era îngrozită de ultima cotitură fatală.

Ziua era gri, culoarea Europei.

Draperii de ploaie erau trase în jurul mașinii.

– Aproape că am ajuns. Asistenta ei socială, Frau Heinrich, se întoarce și zâmbi. *Dein neues Heim*. Noua ta casă.

Liesel făcu un rotocol pe geamul pe care picura apă și privi afară.

O FOTOGRAFIE DE PE STRADA HIMMEL

Clădirile par să fie
lipite laolaltă, în mare parte mici
case și blocuri ce par
nervoase. Zăpadă întunecată
se întinde ca un covor. Erau

**beton, copaci goi
ca niște cuiere și aer cenușiu.**

Era și un bărbat în mașină. Rămase cu fata, în vreme ce Frau Heinrich dispăru înăuntru. El nu vorbea niciodată. Liesel presupuse că era acolo să se asigure că nu fuge sau să o determine să intre în casă dacă făcea nazuri. Totuși, mai târziu, atunci când problemele chiar au apărut, el doar stătea și privea. Poate că el era doar ultima salvare, o soluție finală.

După câteva minute, ieși un bărbat foarte înalt. Hans Hubermann, tatăl adoptiv al lui Liesel. Lângă el era Frau Heinrich, o femeie de înălțime medie. În cealaltă parte se afla silueta ghemuită a Rosei Hubermann, care arăta ca un dulap cu o haină aruncată peste el. Mergea cu o legănare specifică. Aproape drăguță, dacă fața nu i-ar fi fost ca un carton încrețit și nu ar fi avut o expresie agasată, ca și cum abia ar fi tolerat situația. Soțul ei mergea drept, cu o țigară arzându-i mocnit între degete. Își răsuca propriile țigări.

Problema era următoarea:

Liesel nu voia să iasă din mașină.

– *Was ist los mit diesem Kind?* o interogă Rosa Hubermann. Repetă: Ce are copilul ăsta? Își băgă capul în mașină și zise: *Na, komm. Komm.*

Spătarul scaunului din față fu azvârlit înainte. Un coridor de lumină rece o invită afară. Nu voia să se miște.

Afară, prin rotocolul făcut, Liesel vedea degetele bărbatului înalt încă ținând țigara. Din capăt cădea scrum care sălta și se ridica de mai multe ori înainte să ajungă jos. Au trecut cincisprezece minute până când au reușit să o smulgă din mașină. Bărbatul înalt a fost cel care a izbutit.

Încet.

După aceea a urmat poarta de care s-a agățat.

Din ochi îi curgeau lacrimi în timp ce se ținea cu îndârjire și refuza să intre. Începuseră să se adune oameni pe străzi, până când Rosa Hubermann i-a înjurat și ei au plecat de unde veniseră.

O TRADUCERE A ANUNȚULUI

ROSEI HUBERMANN:
La ce vă uitați, nenorociților?

În cele din urmă, Liesel Meminger intră prudentă înăuntru. Hans Hubermann o ținea de mână. În cealaltă avea gentuța. Îngropată sub stratul răsucit de haine era o carte mică, neagră, pe care probabil o tot căuta, în ultimele ore, un gropar în vârstă de paisprezece ani dintr-un orașel fără nume. Mi-l imaginez zicându-i șefului: „Îți jur, nu am idee ce s-a întâmplat cu ea. Am căutat peste tot. *Peste tot!*“ Sunt convinsă că nu ar fi bănuț-o pe față, și totuși acolo era – o carte neagră, cu litere argintii, ascunsă sub hainele sale.

MANUALUL GROPARULUI

Un ghid în doisprezece pași
pentru succesul în meseria de gropar
Publicată de Asociația Cimitirelor din Bavaria.

Hoțul de cărți dăduse lovitura pentru prima dată, era începutul unei ilustre cariere.